

ПРОГРАМ ЗА ПОВРАТАК ИЗБЕГЛИХ И РАСЕЉЕНИХ БОШЊАКА ИЗ ОПШТИНЕ ПРИБОЈ У ПЕРИОДУ ОД 1991-1999. ГОДИНЕ

I Увод

У овом поглављу се описују основна сврха, начин реализације и циљеви Програма за повратак избеглих и расељених Бошњака из општине Прибој у периоду од 1991-1999. године (у даљем тексту: Програм).

1. Основна сврха и циљ Програма

Основни циљ Програма је да се створе услови за одрживи повратак и опстанак избеглих и расељених Бошњака, грађана Републике Србије. На тај начин би се остварила основна људска права и слободе становника, а потом и омогућила њихова заштита и унапређење. Под наведеним правима се подразумевају: право на одрживи повратак, слобода кретања, социјална и животна сигурност, право на рад, повраћај имовине, као и стварање свих осталих услова за трајан опстанак на њиховим старим или зависно од услова на могућим новим пребивалиштима.

Реализацијом Програма би се обезбедили услови за нормалан живот избеглих и расељених Бошњака из месних заједница (МЗ: Сјеверин, Стрмац, Саставци, Забрњица, Крајчиновићи), села (Сјеверин, Восковина, Батковићи, Славотићи, Смаиловићи, Муниколи, Забрњица, Валовље, Милановићи, Живинице, Забрђе, Јеловик) и њихових припадајућих засеока.

Аналитичко-документациона основа за израду Програма је заснована на званичним подацима Комисије општине Прибој за процену штете, која је изласком на терен пописала уништenu имовину, извршила процену и дала мишљење о обештећењу грађана.

Омогућавање повратка и опстанака избеглих и расељених становника општине Прибој од 1991-1999. године подразумева интензивну сарадњу Владе Републике Србије (РС), њених институција и органа локалне самоуправе Прибој уз уважавање ставова и мишљења поменутих избеглих и расељених лица. С обзиром на првенствено хумани карактер као и нужност реализације овог Програма његов основни циљ може бити остварен само обједињавањем, коришћењем и окупљањем свих потенцијала и извора помоћи и подршке које Република Србија у овом тренутку може да обезбеди.

У том смислу, Влада Републике Србије формира Међуресорску комисију од представника следећих министарстава:

- Министарство финансија,
- Министарство за људска и мањинска права, државну управу и локалну самоуправу,
- Министарство за инфраструктуру и енергетику,
- Министарство животне средине, рударства и просторног планирања,
- Министарство пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде, као и
- Канцеларије за одрживи развој недовољно развијених подручја.

У рад Међуресорске комисије ће по потреби бити укључени и представници општине Прибој и невладиних организација и удружења који се баве решавањем проблема враћања расељених и избеглих становника на њихова првобитна пребивалишта.

За председника ове комисије и координатора свих активности у оквиру реализације овог Програма именује се Министар без портфеља др Сулејман Угљанин.

Основни задаци Међуресорске комисије су следећи:

- А) да на основу постојећег стања направи Акциони план (изради план и програм активности, њихову динамику и средства за реализацију);
- Б) да за реализацију овог Програма, зависно од врсте активности и пројектног задатка, ангажује релевантне стручне институције;
- В) за потребе стручног и техничког надзора ангажује одговарајуће компетентне институције.

2. Општи циљеви

- А) изградња путне мреже;
- Б) изградња и обнова стамбених и помоћних објеката;
- В) изградња трафостаница, електричне мреже и бесплатно прикључење стамбених и помоћних објеката повратника на електричну мрежу;
- Г) изградња водоводне мреже са водозахватом за трајно снабдевање пијаћом водом и бесплатан прикључак на водоводну мрежу стамбених и помоћних објеката повратника;
- Д) стварање услова за одрживи опстанак повратника

II Мере за реализацију општих циљева Програма:

А) изградња путне мреже

За реализацију општег циља Програма наведеног под тачком А) неопходна је изградња путне мреже у дужини од 50 км према следећим спецификацијама:

- Сјеверин-Стрмац 20 км
- Крајчиновићи-Кукуровиће 15 км (пут кроз целу месну заједницу)
- Крајчиновићи-Заостро 5 км
- Крајчиновићи-Сојчице-Рајичевићи 5 км
- Сјеверин-Стрмац уз одвајање за село Цетање 5 км

Средства потребна за реализацију општег циља Програма наведеног под тачком А):

Укупно: 50 км x 9.000.000 дин = 450.000.000 дин

Б) изградња и обнова стамбених и помоћних објеката

За реализацију општег циља Програма наведеног под тачком Б) неопходна је изградња и обнова стамбених и помоћних објеката за 213 породица.

Средства потребна за реализацију општег циља Програма наведеног под тачком Б):

Укупно: 213 x 2.268.000 дин = 483.084.000 дин

В) изградња трафостаница и електричне мреже

Г) изградња водоводне мреже са водозахватом

Д) стварање услова за одрживи опстанак повратника.

За реализацију општег циља Програма и стварања услова за одрживи опстанак повратника под тачкама В, Г, Д) неопходно је да се предузму следеће активности:

- изградити трафостанице и електричну мрежу као и бесплатно прикључење стамбених и помоћних објеката повратника на електричну мрежу;
- изградити водоводну мрежу са водозахватом за трајно снабдевање пијаћом водом, бесплатан прикључак на водоводну мрежу стамбених и помоћних објеката повратника;
- Министарство пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде: да определи и одобри подстицајна средства за развој сточарства, воћарства, повртарства и друге пољопривредне делатности;
- свакој повратничкој породици Влада Републике Србије обезбедиће одговарајућа новчана средства за самозапошљавање. Износ ових средстава Међуресорска комисија ће да одреди по одобрењу укупних средстава из буџета Владе РС, а у оквиру укупно расположивог буџета Програма;
- изградити месну заједницу, школу, амбуланту, полицијску и ватрогасну станицу, у обиму сходном броју становника.

Средства потребна за реализацију општег циља Програма наведеног под тачкама В, Г, Д):

Укупно: 320.000.000 дин

III Средства потребна за реализацију Програма

Финансијска средства потребна за реализацију овог Програма ће се обезбедити из буџета Републике Србије. Осим тога, Међуресорска комисија ће настојати да обезбеди додатна финансијска средства из међународних и других донаторских и хуманитарних фондова.

Међуресорска комисија ће, према динамици повратка избеглих и расељених Бошњака разврстати трошкове у складу са актуелно расположивим финансијским

средствима додељеним из буџета Републике Србије и донацијама свих категорија и симултано их прилагођавати према приоритетним потребама повратника.

Укупно потребна средства за реализацију Програма: за стамбене и помоћне објекте, путну, водоводну, електричну и осталу инфраструктуру износе 1.253.084.000 дин.

IV Рок за реализацију комплетног Програма

Рок за реализацију комплетног Програма је три (3) године. У складу са тим, предвиђено је да се финансијским средствима из буџета Републике Србије као приоритет у 2011. години финансира трећина (1/3) укупно потребних инвестиција.

V Очекивани резултати овог Програма су:

- створени услови за одрживи повратак избеглих и расељених Бошњака из општине Прибој у периоду од 1991 до 1999. године;
- социјално и економски интегрисане повратничке породице општине Прибој.

Усвајањем и реализацијом овог Програма, Влада Републике Србије шаље јасну поруку свим својим грађанима, да се више никада неће поновити протеривање и исељавање њених грађана због претњи, страха и обојективних опасности по живот као што је то било у случају са грађанима општине Прибој.

Одговорним приступом према свим својим грађанима, Република Србија доказује своју искрену посвећеност европским вредностима, а пре свега миру, владавини права и међунационалној толеранцији.

V Завршне одредбе

Спровођење овог Програма организује и руководи Међуресорска комисија, која ће редовно обавештавати Владу о реализацији овог Програма.

ПРЕДЛОГ

На основу члана 43. став 3. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 - исправка, 101/07 и 65/08), на предлог Канцеларије за одрживи развој недовољно развијених подручја,

Влада РС доноси

ЗАКЉУЧАК

1. Усваја се Програм за повратак избеглих и расељених Бошњака из Општине Прибој у периоду од 1991-1999. године.

Формира се Међуресорска комисија од представника следећих министарстава: Министарство финансија, Министарство за људска и мањинска права, државну управу и локалну самоуправу, Министарство за инфраструктуру и енергетику, Министарство животне средине, рударства и просторног планирања, Министарство пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде, као и Канцеларије за одрживи развој недовољно развијених подручја.

За председника ове комисије и координатора свих активности у оквиру реализације овог Програма именује се Министар без портфеља др Сулејман Угљанин.

2. Задужује се Међуресорска комисија да организује и руководи спровођењем овог Програма и извештава Владу о његовој реализацији.

3. Овај закључак, ради реализације, доставити Канцеларији за одрживи развој недовољно развијених подручја која ће по примерак овог закључка проследити: Министарству финансија, Министарству за људска и мањинска права, државну управу и локалну самоуправу, Министарству за инфраструктуру и енергетику, Министарству животне средине, рударства и просторног планирања, Министарству пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде.

Број:

У Београду,

В Л А Д А РС

ПРЕДСЕДНИК

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

1. Правни основ за доношење Закључка

Законом о Влади („Службени гласник РС“, бр. 55/05,71/05 – исправка, 101/07 и 65/08), чланом 43. став 3. прописано је да кад не доноси друге акте, Влада доноси закључке.

2. Разлози за доношење Закључка

Усвајањем и реализацијом овог Програма, Влада Републике Србије шаље јасну поруку свим својим грађанима, да се више никада неће поновити протеривање и исељавање њених грађана због претњи, страха и обојективних опасности по живот као што је то било у случају са грађанима општине Прибој. О догађајима на територији општине Прибој у периоду од 1991.-1999. године. сведоче званична документа Комисије општине Прибој која су коришћени као релевантан материјал при изради овог Програма поред докумената и података Удружења за заштиту права протераних и расељених из општине Прибој и других домаћих и међународних институција и организација које се баве се решавањем проблема људских права.

Сав коришћен материјал за израду овог Програма (који детаљно извештава о суровом убиство Рама Бербана 26. августа 1992. године у центру Сјеверина, отмицу Сабахудина Чушевића испре њекоге куће у Сјеверину, такође отмице 17 Бошњака из аутобуса у Сјеверину, 18 Бошњака и 1 Хрвата из воза у Штрпцима, уништавање и паљене имовине Бошњака, директно и индиректно протеривање бошњачких породица) је доступан код Комисије општине Прибој, Удружења за заштиту права протераних и расељених из општине Прибој и Предлагача Програма.

Основни циљ Програма је да се створе услови за одрживи повратак и опстанак избеглих и расељених Бошњака, грађана Републике Србије. На тај начин би се остварила основна људска права и слободе становника, а потом и омогућила њихова заштита и унапређење. Под наведеним правима се подразумевају: право на одрживи повратак, слобода кретања, социјална и животна сигурност, право на рад, повраћај имовине, као и стварање свих осталих услова за трајан опстанак на њиховим старим или зависно од услова на могућим новим пребивалиштима.

Реализацијом Програма би се обезбедили услови за повратак и даљи нормалан живот избеглих и расељених Бошњака из месних заједница (МЗ: Сјеверин, Стрмац, Саставци, Забрњица, Крајчиновићи,), села (Сјеверин, Восковина, Батковићи, Славотићи, Смаиловићи, Муниколи, Забрњица, Валовље, Милановићи, Живинице, Забрђе, Јеловик) и њихових припадајућих засеока.

Омогућавање повратка и опстанка избеглих и расељених становника општине Прибој од 1991-1999. године подразумева интензивну сарадњу Владе Републике Србије (РС), њених институција и органа локалне самоуправе Прибој уз уважавање ставова и мишљења поменутих избеглих и расељених лица.

С обзиром на првенствено хумани карактер као и нужност реализације овог Програма његов основни циљ може бити остварен само обједињавањем, коришћењем и окупљањем свих потенцијала и извора помоћи и подршке које Република Србија у овом тренутку може да обезбеди.

3. Образложење појединачних решења

Према тачки 1. Предлога закључка предвиђено је усвајање Програма за повратак избеглих и расељених Бошњака из Општине Прибој у периоду од 1991.-1999. године.

Према тачки 2. Предлога закључка задужује се Међуресорска комисија да организује и руководи спровођењем овог Програма и извештава Владу о његовој реализацији.

Према тачки 3. Предлога закључка уређено је да се Закључак достави Канцеларији за одрживи развој недовољно развијених подручја која ће по примерак овог закључка доставити: Министарству финансија, Министарству за људска и мањинска права, државну управу и локалну самоуправу, Министарству за инфраструктуру и енергетику, Министарству животне средине, рударства и просторног планирања, Министарству пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде.

4. Финансијска средства потребна за реализацију Предлога закључка

Финансијска средства потребна за реализацију овог Програма ће се обезбедити из буџета Републике Србије. Осим тога, Међуресорска комисија ће настојати да обезбеди додатна финансијска средства из међународних и других донаторских и хуманитарних фондова.

Међуресорска комисија ће, према динамици повратка избеглих и расељених Бошњака разврстати трошкове у складу са актуелно расположивим финансијским средствима додељеним из буџета Републике Србије и донацијама свих категорија и симултано их прилагођавати према приоритетним потребама повратника.

Укупно потребна средства за реализацију Програма: за стамбене и помоћне објекте, путну, водоводну, електричну и осталу инфраструктуру износе 1.253.084.000 дин.